

GLOBALIZAREA LINGVISTICĂ**LANGUAGE GLOBALIZATION****Mariana BĂTRÂN****Catedra de Științe Sociale și Politice, Facultatea de Științe Umaniste, Politice și
Administrative, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad****Tel: 0040-257-282324****E.mail: marianabatran@yahoo.com****ABSTRACT**

The world we are living in today is confronting many fast changes: political, economical and especially cultural, all these at a global level. This paper aims to present the main features of linguistic globalisation. One of the most important characteristics of linguistic globalisation is the use of English all around the world, as a lingua franca. The national languages, due to this fact, are given less attention as English words are imported in a large amount, and also because under the pressure of velocity, many words are cut or we can even encounter new words formed with composition by abbreviation.

Key words: globalization, language, national, lingua franca

Termenul de *globalizare* provine în română din fr. *globe*, respectiv din lat. *globus*, iar definiția sa este formulată astfel: „1. acțiunea de a globaliza și rezultatul ei; 2. tendință de transformare a lumii într-o unitate (economică), cu instituții supranatale; globalism”(Oprea, Pamfil, Radu, Zăstroiu 2008: 607). Continuând drumul cercetării filologice a semnificației cuvântului *globalism*, găsim următoarea explicație: „1. metodă pedagogică bazată pe perceperea întregului înaintea părților componente; 2. globalizare: globalismul epocii contemporane”(Oprea, Pamfil, Radu, Zăstroiu 2008: 607). O altă definiție a globalizării oferă Ioana Vintilă-Rădulescu: este fenomenul obiectiv de transformare a lumii într-o unitate, cu trăsături comune la scara întregului glob, determinată de mutațiile produse în ultimele decenii în diverse domenii (Vintilă- Rădulescu 2004: 23): politic, social-economic, tehnologic, militar, cultural și lingvistic. Globalizarea mai poate fi percepută ca un proces (sau un set de procese) care întruchipează o transformare în organizarea spațială a relațiilor și tranzacțiilor sociale – analizate în termenii extensiunii, intensității, vitezei și impactului lor – generând fluxuri și rețele transcontinentale sau interregionale de activitate,

interacțiune și exercitare a puterii (Held, Mc Grew, Goldblatt, Perranton 2004: 40).

Evoluția acestui concept o putem observa mai ales în multitudinea de termeni derivați care există, în prezent, în limba română. Spre exemplu, în 1998, pe lângă termenul de bază *glob*, existau: *global* și *globalitate* (DEX 1998: 426). Iar într-o ediție din 2008 găsim: *glob*, *global*, *globalism*, *globalist*, *globalitate*, *globaliza*, *globalizare* (Oprea 2008: 607). Un alt aspect al interesului crescut față de acest concept îl reprezintă numeroasele lucrări și articole, mai ales științifice, publicate, organizarea de colocvii și comunicări, introducerea de cursuri cu această temă în facultăți.

Adjectivul *lingvistică* provine din substantivul *lingvistică*: „știință care studiază limba și legile ei de dezvoltare”. Din punct de vedere tematic, *globalizarea lingvistică* se înscrie în sfera domeniului cultural.

Globalizarea lingvistică este un fenomen, reperabil cu precădere în ultimele decenii, care constă în utilizarea la nivel global a unei limbi comune, iar la nivelul limbilor naționale se reflectă în folosirea abrevierilor și folosirea abuzivă a împrumuturilor din engleză..

Sintagma *globalizare lingvistică* se referă la transformările din ultimele decenii ale limbilor naționale. Cele patru dimensiuni spațio-temporale ale *globalizării*: extensiune, intensitate, viteză și impact (Held, Mc Grew, Goldblatt, Perranton 2004:40) reprezintă tot atâtea criterii și în domeniul lingvistic; în particular, acestea sunt îndeplinite de utilizarea limbii engleze.

Fără îndoială, *engleza*¹ este cea mai răspândită limbă de pe glob, chiar dacă familia limbilor romanice, în special spaniola și portugheza, araba, chineza sau hindi sunt utilizate de un mare număr de vorbitori. Dincolo de Marea Britanie, Statele Unite ale Americii și fostele colonii britanice, limba engleză este cea folosită în comunicarea între persoane de naționalități diferite. Spre exemplu, în aviație limba oficială de comunicare este engleza. Astfel, criteriul extensiunii este îndeplinit. Din numărul de limbi vorbite în prezent pe glob, apreciat între 2500 și 7000 (Vintilă-Rădulescu 2007:24), există câteva limbi care au fost și sunt folosite în spațiul internațional: limbile imperiului european (*engleza*, *franceza*, *spaniola*, *portugheza*), *araba*, *malay*, *hindi*, *rusa*, *chineza* și *engleza americană*. Dintre toate acestea, limba engleză este cea care se află în centrul sistemului lingvistic global, devenind o *lingua franca* prin excelență (Held, Mc Grew, Goldblatt, Perranton 2004:391).

Intensificarea relațiilor economice și politice la nivel mondial a contribuit într-un ritm direct proporțional la intensificarea folosirii limbii engleze.

Noile tehnici de comunicare: telefoanele mobile și internetul au contribuit la viteză fluxurilor globale.

Analiza impactului interconectării globale a generat diverse interpretări: teza

¹ Nu intrăm în detalii referitoare la particularități ale englezei britanice, respectiv americane; ceea ce este relevant e utilizarea ei la scară mondială.

hiperglobalistă, teza sceptică și abordarea transformativistă, unii mărturisindu-și oprismul, alții scepticismul, iar alții adoptând o poziție moderată. Cele două abordări opuse care se referă la răspândirea limbii engleze pot fi subordonate unei grile de evaluări duale: fie pozitivă, fie negativă.

Perspectiva pozitivă susține necesitatea unui cod universal în comunicarea mondială, acesta devenind în prezent o necesitate vitală. Este evident însă, că în același timp limbile vorbite de un grup restrâns de oameni își pierd importanța comunicațională și implicit ajung la dispariție. Însă nu doar ascensiunea unei singure limbi care domină comunicarea la nivel planetar constituie un pericol pentru limbile mai puțin răspândite. Școlarizarea de masă și televiziunea constituie la rândul lor forțe de omogenizare ale căror efecte sunt considerate superioare celor ale forțelor de diferențiere (Béra, Lamy 2008: 131).

Din perspectiva negativă, globalizarea lingvistică este percepută ca o amenințare a specificului național. Elena Cobianu consideră, spre exemplu, că globalizarea „se împiedică” de limbile naționale, de tradițiile culturale, de religiile diferite (Cobianu 2008: 17).

Pe de altă parte, fenomenul globalizării lingvistice duce la conștientizarea nevoii de a ne proteja valorile, de a aprecia singularitatea și unicitatea.

În privința discursului intertextual, acesta fiind un element important în postmodernism, globalizarea duce la o hibridizare a genurilor (Fairclough 2006: 147), la o amalgamare care nu se supune unor criterii prestabilite.

Datorită evoluțiilor accelerate care au avut loc pe diverse planuri: politic, economic, tehnologic, militar ș.a., soarta fiecărei țări nu se mai poate decide izolat, ci depinde de gestionarea la nivel mondial a anumitor probleme.

În situația în care asistăm la creșterea importanței unor structuri suprastatale, rolul și independența statului național, afectate de subminarea prerogativelor proprii, definiții precum cultura, modul de viață, limba, însemne ale identității naționale, sunt supuse unor presiuni de amalgamare și relativizare

Cum utilizarea unei limbi se află în strânsă legătură cu ritmurile puterii, câștigarea războiului rece de către Statele Unite au contribuit și la răspândirea limbii engleze. Un alt adjuvant important l-au constituit noile tehnologii de comunicare: computerul și internetul. Conform unui studiu privind caracterul global neuniform al infrastructurii și al utilizării telecomunicațiilor pentru anul 1995 (Fairclough 2006: 390), SUA era țara cu cel mai mare număr de computere și telefoane mobile. Chiar dacă datele statistice au suferit modificări până în prezent, se poate observa avantajul pe care l-au avut americanii în răspândirea limbii lor. Avalanșa de neologisme provenite din engleză în română a condus la apariția termenului de *romgleză*, iar amestecul englezei americane cu spaniola a format termenul de *spanglish*. Limba engleză a ajuns limba centrală a comunicării la

nivel internațional în domeniul afacerilor, politicii, administrației, științei și în lumea academică. Limba principală în domeniul computerelor este engleza, ea constituind limbajul scris pentru protocoalele Windows și internet (Fairclough 2006: 391). Melvia A. Hasman este încrezătoare în răspândirea limbii engleze, însă în același timp susține că va coexista alături de limbile naționale.

În această situație, multe țări precum Olanda, Scoția, Spania au introdus în sistemul public de învățământ chiar și studiul dialectelor, ori a limbilor pe cale de dispariție. În schimb, în Olanda se desfășoară cu succes un program de salvare a limbii friziene sau frizice. În Scoția, tot mai mulți oameni învață limba gedhelsh sau scoțiana, aproape dispărută. Același fenomen este întâlnit și în Țara Galilor, unde limba galeză sau kymric, amenințată cu dispariția, se învață deja în școală, ca și în Irlanda, unde irlandeza sau gaelic a fost înlocuită de engleză, de sute de ani.

Globalizarea lingvistică presupune însă răspândirea unei exprimări simpliste, fade, în care se folosesc cu preponderență doar cuvintele de bază. Sensurile secundare ale cuvintelor se pierd. Figurile de stil devin *rara avis*. Iar jocurile de cuvinte, pe care un vorbitor le poate realiza în limba sa maternă, sunt tot mai dificil de realizat. Principiul guvernator devine eficiența în transmiterea de informații, și nu esteticul care domină textele literare.

Dacă simplitatea limbajului ar duce la eficientizarea comunicării, în schimb apariția de noi cuvinte formate prin derivare prin abreviere conduce spre o limitare serioasă a înțelegerii unui discurs. Spre exemplu, ECA înseamnă European Court of Auditors-pentru europeni, Economic Comission for Africa-pentru africani, Electrical Contractors Asociation-pentru englezii britanici ori Edinburgh College of Art. Lăsând la o parte faptul că prea puțini oameni cunosc semnificația abrevierilor, și astfel se ajunge la neînțelegerea mesajului, există situații în care o abreviere are mai multe explicații.

CONCLUZII

În concluzie, globalizarea lingvistică trebuie privită în primul rând dintr-o perspectivă obiectivă, fără prejudecăți părtinitoare. Este nevoie de o limbă comună, cunoscută de toți, indiferent de naționalitate, așezare geografică ori cultură. Cât timp limba națională își păstrează individualitatea și importanța în cadrul unei națiuni fenomenul mondializării lingvistice este unul firesc și necesar.

BIBLIOGRAFIE

1. BÉRA, Matthieu, Yvon LAMY, *Sociologia culturii*, Editura Institutul European, Iași, 2008.
2. COBIANU, Elena, *Cultura și valorile morale în procesul de globalizare*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2008.

3. FAIRCLOUGH, Norman, *Language and Globalisation*, Routledge, Abingdon, 2006.
4. HELD, David, Anthony MCGREW, David GOLDBLATT, Jonathan PERRATON, *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, Editura Polirom, Iași, 2004.
5. OPREA, Ioan, Carmen-Gabriela PAMFIL, Rodica RADU, Victoria ZĂSTROIU, *Noul dicționar universal al limbii române*, Ediția a treia, Editura Litera Internațional, București, 2008.
6. VINTILĂ-RĂDULESCU, Ioana, *Sociolingvistică și globalizare*, Editura Oscar Print, București, 2004.
7. VINTILĂ-RĂDULESCU, Ioana, *Limbile statelor lumii*, Editura Merona, București, 2007.
8. *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ediția a II-a, Editura Unives Enciclopedic, București, 1998.